

El llenguatge

Aquí no «apretem» res

Veiem encara, de tant en tant, en textos impresos, que es recorre a l'ús del verb «apretar», el qual és ben sabut que, per molt que s'hagi arribat a introduir en el llenguatge parlat, ha estat repetidament i unànimement combatut com un barbarisme inacceptable. Es evident que la dificultat per a eliminar aquest terme espuri està en la multiplicitat de casos en què té aplicació. Heus ací el resultat d'aplegar les equivalències que proposen quatre vocabularis castellà-català que hem consultat: estrènyer, serrar, comprimir, oprimir, premsar, afetgegar, atapeir, ensardinar, atacar, ataquinar, pitjar, arambar, collar, acollar, prémer, fer força, empènyer, venir estret, llançar-se a fons, ésser forta, viva o intensa alguna acció o sensació, picar (el sol), tibar, acuitar, apressar, urgir, frissar, fer via, apressar-se, destrènyer, cuitar (el pas), abraçar, encaixar, estampir, tocar (el botó d'un timbre), estudiar de valent, exigir, arrencar (a córrer), cremar (la calor), recalcar, escanyar, ofegar, reforçar. La llista fa el seu efecte i algú pot pensar que de tan extensa no serveix de res. No serveix de gran cosa, efectivament, si un pretén resoldre el problema general amb una simple lectura. Però és cert que davant el cas en què hom no sàpiga a quina solució recórrer, la seva consulta —o la consulta de qualsevol diccionari d'equivalències— permetrà de trobar-hi el terme equivalent adequat i satisfactori per aquell cas.

Valdria la pena, però, posar en relleu la locució fer força (que només figura en un dels quatre diccionaris consultats), que passa desapercibuda entre aquest feix atapeït de solucions i que resol molts casos (expressant l'esforç corporal) amb eficàcia i naturalitat: S'ha de fer força amb la mà. Si no feu més força no ho fareu entrar. I, a més, aquesta solució s'hauria d'ampliar amb alguns verbs, especialment agafar, acompanyats per l'adverbi fort: Agafeu-lo però no gaire fort (en lloc de «sense apretar gaire»), que és molt delicat.

També caldria insistir que en una expressió com tocar el botó el verb tocar té realment el significat d'exercir una pressió i no solament el d'establir un contacte lleu. Es pot dir, si es vol, prémer el botó, però llevat que, en algun cas concret, alguna cosa aconselli aquesta solució, resulta segurament més normal i preferible dir, simplement, tocar el botó.

Albert Jané